

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA PSYCHOLOGIE

PCH/NVSM

Vícerozměrné statistické metody

Spokojenost rodiček s porodem v závislosti na věku

Březen 2025

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=439>

Úvod a teorie

Perinatální období, které zahrnuje samotný porod a několik prvních dnů po něm, je často označováno za klíčovou fázi pro fyzické i duševní zdraví matky i novorozence (WHO, 2014). Porod je významným životním milníkem, během něhož ženy procházejí jak fyzickými, tak psychickými změnami. Úroveň péče poskytované zdravotnickým personálem během porodu hraje zásadní roli nejen v samotném prožitku této události, ale také v jejích dlouhodobých psychosociálních důsledcích, například v procesu adaptace po porodu a vytváření vazby mezi matkou a dítětem (Thorová, 2015). Nevhodné jednání ze strany zdravotníků, které je v zahraniční literatuře označováno termínem „porodnické násilí“, může způsobit traumatizující zkušenosti, jež mohou vést k rozvoji posttraumatické stresové poruchy (Beck, 2018).

Tato zpráva vychází z výsledků naměřených v rámci předmětu Psychometrika 1 v ZS 2024, kterou jsme publikovaly pod názvem Škála spokojenosti rodiček s chováním zdravotnického personálu během porodu (Hlaváčková, Jarolímková, Mikolášová, Polcarová, 2024).

Data a jejich analýza

Vybraná data se týkají odpovědí rodiček v závislosti na jejich věku. Rodiček, čili respondentek, odpovědělo 1160. Cílem analýzy bylo ověřit hypotézu, že ženy se budou ve 4 skupinách otázek svými odpověďmi, které se týkají spokojenosti s porodem, shlukovat do kategorií podle věku. Díky tomu, že věk respondentek se pohyboval od 21 do 65 let, předpokládaly jsme rozvržení do 4 generací.

Celkem 17 otázek zaměřených na spokojenost s porodem bylo rozděleno do 4 tematických kategorií:

- Empatické chování a bezpečí
- Adekvátní komunikace
- Slušné chování, respekt a informovanost
- Spokojenost s průběhem porodu

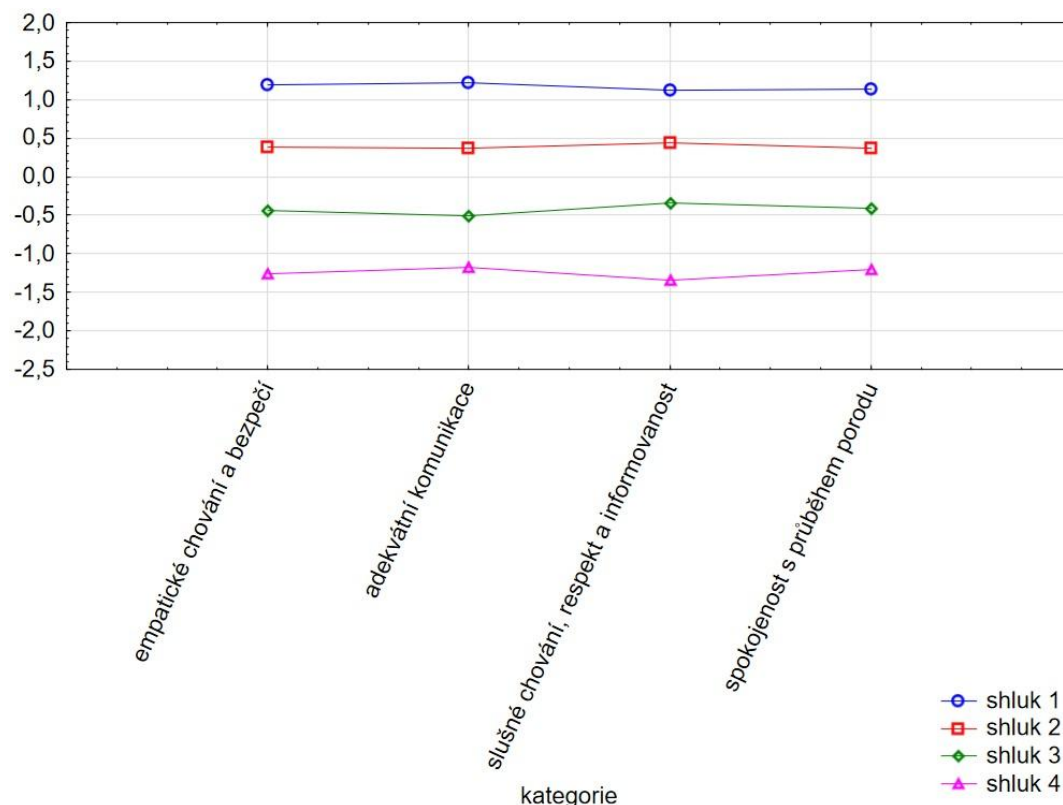
Před použitím vlastní analýzy byla data standardizována na z-skór.

Výsledky shlukové analýzy

Pro ověření uvedené hypotézy byla použita shluková analýza metodou shlukování pomocí k-průměru, výsledek je vyjádřen v Grafu 1. Respondentky byly shlukovány dle uvedených 4 kategorií, do 4 generací, tj. do 4 shluků.

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=439>

Graf 1: Průměr všech shluků

Z Grafu 1 vyplývá, že analýzou byly vytvořeny 4 shluky. Shluk 4 (růžová) vykazuje nejnižší spokojenost ve všech 4 uvedených kategoriích, naopak shluk 1 (modrá) vykazuje nejvyšší spokojenost.

V Tabulce 1 jsou uvedeny výsledky analýzy rozptylu shluků.

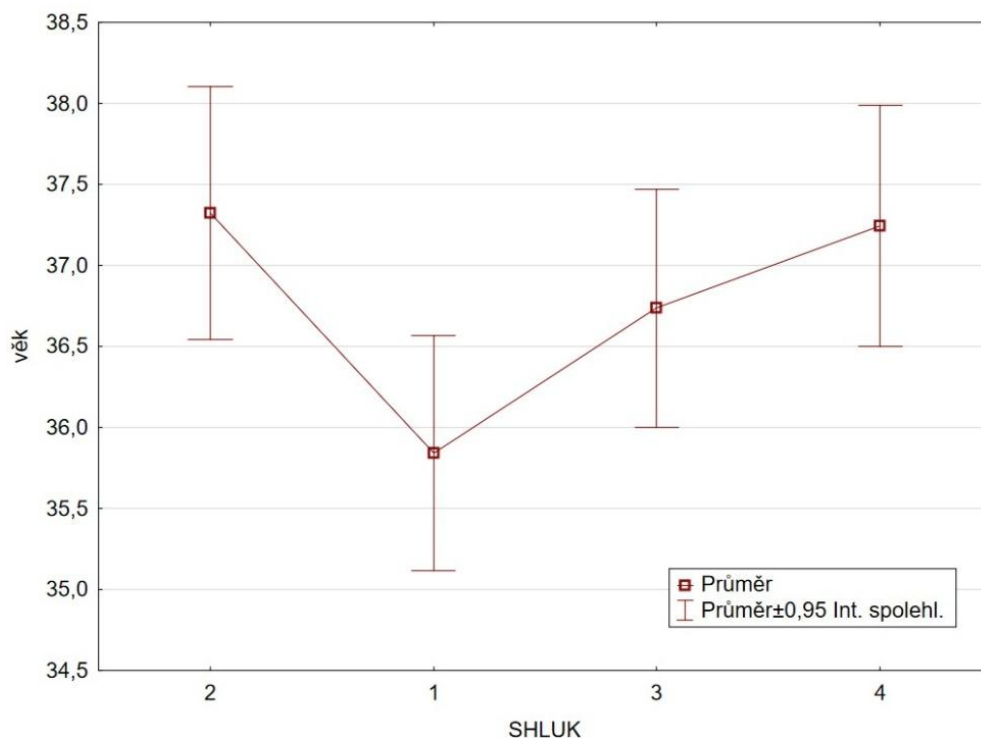
Tabulka 1: Analýza rozptylu shluků

Kategorie	Mezisk.	SV	Vnitř.	SV	F	význam.
empatické chování a bezpečí	964,8668	3	194,1332	1156	1915,155	0,00
adekvátní komunikace	945,6999	3	213,3001	1156	1708,437	0,00
slušné chování, respekt a informovanost	965,4777	3	193,5223	1156	1922,417	0,00
spokojenost s průběhem porodu	871,0255	3	287,9745	1156	1165,503	0,00

Jak z Tabulky 1 vyplývá, odpovědi se signifikantně liší ve všech čtyřech kategoriích.

Po přiřazení každé respondentky do daného shluku (1 až 4), byl pro zjištění průměrného věku respondentek v daném shluku vytvořen Graf 2 zobrazující průměrný věk respondentek v rámci daného shluku.

Graf 2: Průměrný věk respondentek v rámci daného shluku

Z grafu 2 vyplývá, že předpokládané rozvržení Spokojenosti rodiček do shluků dle příslušné generace se nepotvrdilo, rodičky ve shlucích se svými průměry věků pohybují zhruba v rozmezí 35,7-37,4.

Závěr

Námi navržená hypotéza, že rozvržení do shluků dle spokojenosti v jednotlivých kategoriích bude odvislé od příslušné generace se nepotvrdila. Rodičky se shlukovaly dle jiných kritérií, které nebyly v rámci tohoto úkolu prozkoumány.

Seznam použité literatury

Beck, C. T. (2018). A secondary analysis of mistreatment of women during childbirth in health care facilities. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 47(1), 94-104. <https://doi.org/10.1016/j.jogn.2016.08.015>.

Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: Proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál.

World Health Organization. (2014). WHO recommendations on postnatal care of the mother and newborn. World Health Organization.

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=439>